

ผญา กับ คนทำงาน

นำเสนอเมื่อ : 2 มิ.ย. 2552

วัฒนธรรมท้องถิ่น คือจิตและวิญญาณของคนอีสาน

"ผญา " นับว่าเป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่า ทางศิลปวัฒนธรรม อันเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมท้องถิ่นของชาวอีสานมาแต่ดั้งเดิม นอกจากนี้ยังเป็นคติเตือนใจให้อนุชนรุ่นหลัง ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการครองตน ครองคน และครองงาน ให้ทันสมัยกับยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี (ผญา : มรดกอีสานเล่ม 3 : อ.สวิง บุญเจิม) เช่น

1. การครองตน ในการครองตนคนอีสานจะให้ความเคารพผู้อาวุโส มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เชื้อพืงบิดา มารดา พี่ และผู้เฒ่า แม่ได้ดีมีชื่อเสียง ก็ไม่ลืมท้องถิ่นของตนเอง ทุกเทศกาลไม่ว่าเทศกาลปีใหม่ ตรุษจีน สงกรานต์ เขาพรรษา ออกพรรษา คนอีสานแม้อะอยู่ไกลแค่ไหนจะต้องกลับมาเยี่ยมบ้าน จึงทำให้ถนนทุกสายที่มุ่งสู่อีสาน รถจะติดยาวเหยียด ดังคำผญาที่ว่า

" คั้นเจ้าได้ชี้ข้างกั้งฮ่อมเบ็พญา อย่าลืมเสนาผู้แห่น้ำตื้นข้าง "

2. การครองคน ในการปฏิบัติงาน นอกจากเราจะประพฤติตนเป็นคนดีมีศีลธรรมแล้ว ก็จะต้องมีความรัก ความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่เล่นการเมือง ไม่แบ่งเป็นกวน เป็นก เป็นฝ่าย เป็นกลุ่มธรรม กลุ่มธรรมในหน่วยงาน เพราะงานทุกอย่างจะสำเร็จได้ ต้องมีทีมงานเหมือนดังผญาที่ว่า

" คั้นเจ้าเป็นพญาแล้ว อย่าลืมไพร่เสนา บาท่าสงครามมา สิเฟ็งคนทั้งค้าย นั้นเด.."

3. การครองงาน คนอีสานโดยบุคคลลักษณะแล้ว เป็นคนมีความมานะอดทน เลือดนักสู้ หนักเอา เบาซอบ หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน กินงาย นอนงาย งานไหนใครไม่ทำ อีสานลุย ตีกรามบ้านชอกในเมืองกรุง ถนนหนทางอันยาวไกล รถเมล รถไฟ ใต้ดิน บนดิน คนอีสานทั้งนั้นเป็นคนสร้าง เหมือนดังผญาที่ว่า

" ใจประสงค์แล้ว เมืองแก้วกะตันฮอด ใจประสงค์ยอดแก้ว ใถ่ถ้ากะกันหา "

" ตกกะเทินว่าได้สู้ บ่มีถอยให้เขาต่ำ นับแต่เมื่อสียงไปหน้า สิถอยกันนั้นอย่าหวัง "

ชาวอีสานแม้จะไปอยู่ถิ่นฐานใด ความเป็นลูกอีสานยังซึมซาบอยู่กลับสายเลือด เสียงแคน เสียงหมอลำ กลิ่นปลาร้า สมตำ ชาวเหนียว ไก่ปิ้ง แว่วเสียง และกลิ่นยังโชยมาตามสายลมในทุกที่ ทุกสถาน ในโลกใบนี้